TARİH Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU OSMANLI-BİZANS İLİŞKİLERİ

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI SİYASETİ (1302-1453)

OSMANLI-BİZANS İLİŞKİLERİ

Osmanlı Beyliği'nin kurulup gelişmesinde, kurulduğu coğrafyanın etkisi büyüktür. Osmanlı beyleri, beyliğin Bizans sınırında kurulmasının getirdiği siyasi ve sosyal avantajları iyi değerlendirmiştir. Bu dönemde Bizans, siyasi ve askerî yönden zayıflamış, taht kavgaları nedeniyle de merkezî otoritesini kaybetmiştir. Merkezden uzaktaki tekfur denilen valiler, Bizans'a bağlı gibi görünse de kendi başlarına hareket etmeye başlamış, bu durum kuruluş aşamasındaki Osmanlı Beyliği'nin büyümesini kolaylaştırmıştır.

Osmanlıların; Bizans sınırında varlığını koruması ve geliştirmesinde, kuruluşundan itibaren uyguladığı fetih politikası etkili olmuştur. Osman Bey, fetihlerden önce bölge halkı ile doğrudan irtibata geçmiş ve onlara Osmanlı yönetimini benimsetmeye çalışmıştır. Bitinya Bölgesi'ndeki etkisini artıran Osman Bey, önce İnegöl tekfurunu, Domaniç Beli Savaşı'nda yenmiş sonra da Karacahisar Kalesi'ni almıştır. Karacahisar fethinden sonra burayı merkez yapan Osmanlılar, aşiret yapısından devlet olma yolunda önemli bir adım atmıştır. XIV. yüzyılın başlarında Bizans İmparatorluğu'nun Anadolu'da etkinliği tamamen kırılmıştır. Bu yüzyılda Bizans sürekli güç kaybetmiş, sınırında kurulan Osmanlı Beyliği ise gün geçtikçe kuvvetlenmiştir.

Bizans'ın Anadolu'daki siyasi gücü zayıflasa da bölgedeki Rum varlığı devam etmiştir. Fethettikleri bölgelerdeki yerli halka karşı iyi davranan Osmanlılar; gayrimüslimleri yerlerinden çıkarmamış, onların bölgelerine zarar vermemiş, onları himaye ederek vergiye bağlama yoluna gitmiştir. Bununla birlikte Anadolu'nun içlerinden gelen Türkmenler de yeni fethedilen yerlere yerleştirilmiştir. Böylece bölgenin Türkleşmesi ve Müslümanlaşması sağlanmıştır.

Bilecik'in fethinden sonra İznik hedef alınmıştır. 1301'de İznik'i kuşatan Osman Bey, şehrin çevreyle ilişkisini keserek şehri teslim olmaya mecbur bırakmak istemiştir.

Osmanlı Devleti, Bizans yönlü genişleme siyaseti takip ederken bazen çatışma bazen de uzlaşma yolunu takip etmiştir. Osman Bey; Koyunhisar Zaferi'nden sonra Bizans'ın Anadolu'daki önemli şehirlerinden Bursa'yı hedef edinmiştir. Osman Gazi; rahatsızlığı nedeniyle yapılan seferlere katılamamış, oğlu Orhan Bey kuşatmayı ve seferleri devam ettirmiştir. Osman Bey zamanında başlayan ve on yıldan fazla süren bir kuşatma sonucu Bursa, 6 Nisan 1326'da Orhan Bey tarafından fethedilmiştir.

1329'da Palekanon (Maltepe) önlerinde yapılan savaşta, Bizans ordusu mağlup edilmiştir. Bizans kuvvetlerinin mağlup edildiği bu zaferle Osmanlı Beyliği'nin İslam dünyasındaki itibarı artmış, Bizans, Anadolu'da kalan son topraklarından da ümidini kesmiştir.

Palekanon Savaşı sonrası Bizans'tan yardım alma ümidi kalmayan İznik tekfuru, artık kuşatmadan kurtulmanın mümkün olmadığını anlamış ve şehrin kapıları Türklere açılmıştır.

SORULAR

1-Osmanlı Devleti'nin topraklarını büyütmesinin siyasi sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bizans merkezi otoritesinin zayıflaması
B) Osmanlı ekonomisinin tarıma dayalı olması
C) Osmanlı askerlerinin yaya ve müsellemlerden oluşması
D) Osmanlı hukuk sisteminin şeri ve örfi hukuka dayanması
E) Ahilerin Osmanlıları desteklemesi

Cevap: A

2-Osmanlı Beyliği ile Bizans İmparatorluğu ve tekfurları arasında, uzlaşmacı ilişkiler görülmüştür. Kimi zaman taht kavgaları sebebiyle Bizans, Osmanlılarla akrabalık kurarken kimi zaman da dış tehditlere karşı Bizans-Osmanlı askerî ittifakı kurulmuştur. Ayrıca tekfurlar arasındaki rekabetten yararlanan Osmanlılar, bazı tekfurlarla işbirliği yapmıştır. Bu ilişkiler, Kantakuzen'in imparatorluğunu ilan etmesini sağladığı gibi Osman Bey'in ilk fetihlerinin önünü açmış; Çimpe ve Gelibolu kalelerinin de ele geçirilmesine zemin hazırlamıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Tekfurlar, Bizans ve Osmanlı Beyliğine karşı birlikte hareket etmiştir.
B) Kurulan ittifaklar, Osmanlıların Anadolu'daki ilerleyişine katkı sağlamıştır.
C) Bizans tekfurları, Osmanlılara bağlı hale gelmiştir.
D) Osmanlılar, Bizans'ın yaşadığı bunalımlardan faydalanarak sınırlarını genişletmiştir.
E) Ortaya çıkan ittifaklar sadece siyasi amaçlıdır.

Cevap: D

3-Bursa, Bilecik, İznik ve İzmit gibi Bizans şehirlerindeki "tekfur" adı verilen valiler, Bizans'a zaman zaman bağlı kalmıyor ve kendi başlarına hareket ediyorlardı.

Bu durumun;

I. Osmanlı Devleti'nin genişlemesine zemin hazırlaması,
II. Bizans'ta taht kavgalarının yaşanması,
III. Tekfurların ayrı devletler kurması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Cevap: A